

BAŞLARKEN

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

Sürdürülebilirliğin Suyunu Çıkarmak

Birkaç kere daha yazmış olmalıyım. Sürdürülebilirlik kavramının dünya-tarihsel anlamının daha yanına bile yaklaşamadık. Halen herkes, gözleri bağlı kişiler gibi, fili tuttuğu yerden tanımlıyor, anlatıyor. Asgari bir anlaşma bile yok ortalıkta. Geçmiş bir tarihsel dönemin anlama yöntemleri, sosyo-politik yaklaşımları, bilişsel araçları ile yeni bir uygarlığı tanımlamanın zorluklarının yanı sıra, "sürdürmek" kökü nedeniyle, tam tersi bir yaklaşım da güçleniyor. Sürdürülebilirlik, köhnemiş, ne insana ne de içinde yaşadığı biosfere bir yararı olan toplumsal-ekonomik-psikolojik bir formasyonun devam ettirilebilmesinin nafile çabalarıyla karıştırılıyor. Her şey, hep bildiğimiz gibi devam edecek, rahatımız bozulmayacak, toplumsal eşitsizlikler, ekosistem yağmaları devam edecek: Bildiğimiz gibi yaşamaya, üretmeye, tüketmeye devam edeceğiz, buna da "sürdürülebilirlik" denecek. Futbol yorumcularının dillerine doladıkları "sürdürülebilir başarı" bile, bazen başat iktisadi aktörlerin "sürdürülebilirlik" ta-

nımlarından daha ileri görünüyor gözüme... Buna, sürdürülebilirliğin suyunu çıkarmak desek, herhalde çok yanlışmış olmayız.

***

Yine sık sık yazıyorum, sürdürülebilirliğin doğru anlaşılması için pek de doğru bir konjonktürde yaşamıyoruz. Ekonomik krizler, insanların kendilerinin ve çocuklarının geleceğini değil, yarın ne yiyeceğini, giyeceğini düşünmekle sınırlıyor çoğu zaman. Benzer şekilde küresel siyasi atmosfer de, demokratik ve uzun dönemli bakış açıları yerine, otoriter, anlık ve sığ bakış açılarının üremesine çok daha müsait. Ama bir başka açıdan da bakarsak, bu köhnemiş, felaketler ve mutsuzluktan başka bir şey üretmeyen toplumsal formasyon eleştirilerini ete kemiğe bürümek; yıkılmakta olduğundan kimsenin kuşku duymadıklarının üzerine, yeni bir uygarlığı taş üstüne taş, iyilik üstüne iyilik, ortak fayda üzerine ortak fayda koyarak inşa etmek için de çok uygun

bir dönem. Ama işte bu çaba için, kavramın suyunu çıkarmak değil, sürdürülebilirlik yaklaşımının her alana uyarlanabilecek, canlı, taze ve derinlikli ruhunu süzmek gerekiyor. Bunu yapabilecek siyasi, toplumsal özneler de ne yazık ki eski dönemin aktörleri arasından çıkmıyor, çıkmıyor. Marx, kendi tarihlerini yapmak üzere yola çıkanları, 150 yıl kadar önce şu sözlerle uyarıyordu: "Ölü kuşakların bütün geleneği, olanca ağırlığıyla yaşayanların zihinleri üzerine çöker ve onlar kendileriyle birlikte kendi dışlarındaki dünyayı bir başka biçime dönüştürmekle, yepyeni bir şey yaratmakla uğraşır göründükleri zaman bile, özellikle devrimci bunalım dönemlerinde, korkuyla geçmişteki ruhları kafalarında canlandırırılar..."

***

Otoriter, hiyerarşik, buyurgan, tek adama-kadına dayalı geçmiş dönemin üzerimize çöken zihinsel yaklaşımlarıyla (hayaletleriyle) bu işi çözmek neredeyse imkansız. İşin doğası başka bir yaklaşımı gerektiriyor. Hayaletlerin söylediğinin neredeyse tam tersi yolda; doğanın kulağımıza fısıldadıklarıyla: Katılımcı, yatay, diyalojik ve diyalektik. İşte bu yeryüzü temelli çözümlere girişin ana kapısıdır. Geçmiş dönemin, zihinsel ve pratik yöntemleriyle yeni yapılar inşa etmenin imkansızlığını fark edenler için yeni yollar, yeni yöntemler, yeni söylemler geliştirmenin tam zamanı. Zor ama kolay olanlardan elde edilen fayda, bataklıkta debelenmekten farksız... Bu ay bunları düşündük, tartıştık, araştırdık. Bakalım küçük de olsa yeni kapılar açabilecek miyiz?

